

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับวิธีการพยาบาล
เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนด

ผู้เขียน นางสาวอมรเลิศ ไทยแหลมทอง

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลสตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ เทียมศร ทองสวัสดิ์ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันทวี เชื้อขาว กรรมการ

บทคัดย่อ

การคลอดก่อนกำหนดเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากเป็นสาเหตุที่พบบ่อยของการเกิดทารกน้ำหนักแรกเกิดน้อยและการตายปริกำเนิด ตลอดจนการเจ็บป่วยเรื้อรัง ความพิการทางร่างกายและ/หรือสมองของทารก ดังนั้นพยาบาลจึงควรให้ความสำคัญกับการป้องกันการคลอดก่อนกำหนด

การทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปและแสวงหาหลักฐานความรู้ที่มีอยู่เกี่ยวกับวิธีการพยาบาลเพื่อการป้องกันการคลอดก่อนกำหนด โดยมีคำถามสำหรับการทบทวน ครอบคลุมถึงวิธีการที่ใช้และผลของวิธีการพยาบาลต่อการคลอดก่อนกำหนด การเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด หรือการยืดระยะเวลาในการตั้งครรภ์ การสืบค้นงานวิจัยเพื่อรวบรวมรายงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่และไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ที่รายงานเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เฉพาะที่ตีพิมพ์เผยแพร่ โดยสืบค้นด้วยมือและสืบค้นด้วยอิเล็กทรอนิกส์จากห้องสมุดและจากฐานข้อมูลต่างๆ รวบรวมการศึกษาที่รายงานไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ถึง 2547 รายงานการวิจัยที่ผ่านการประเมินและคัดเลือกรายงานประกอบด้วยงานวิจัยเชิงทดลองที่ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวน 18 เรื่อง และเป็นงานวิจัยชนิดกึ่งทดลองจำนวน 1 เรื่อง ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของวิธีการพยาบาลเพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการทบทวนประกอบ

ด้วย แบบคัดกรองรายงานการวิจัยที่ผู้วิจัยและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สร้างขึ้น แบบประเมินคุณภาพรายงานการวิจัย และแบบบันทึกการสกัดข้อมูลจากงานวิจัยที่เสนอโดย สถาบันโจแอนนาบริกส์ มีการสกัดและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้วิจัยและ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยโปรแกรม Review Manager Version 4.2 ที่เสนอโดยสถาบันคอกาแลคโบลลาโบเรชัน และการสรุปเนื้อหา

ผลการทบทวนอย่างเป็นระบบครั้งนี้ พบว่า มีวิธีการพยาบาล 2 กลุ่มด้วยกัน คือ วิธีการพยาบาลที่ใช้เทคนิคเดียว และวิธีการพยาบาลที่ใช้หลายเทคนิคพร้อมกัน ภายใต้วิธีการพยาบาลที่ใช้เทคนิคเดียว คือ เทคนิคการผ่อนคลาย และการสนับสนุนทางสังคมได้แก่ การติดตามเยี่ยมทาง โทรศัพท์ การเยี่ยมบ้าน การสนับสนุนด้านจิตใจ และการจัดหาผู้ดูแลในขณะตั้งครรภ์ ส่วนวิธีการพยาบาลที่ใช้หลายเทคนิคพร้อมกัน ได้แก่ โปรแกรมป้องกันการคลอดก่อนกำหนดและโปรแกรม การดูแลขณะตั้งครรภ์ ประสิทธิภาพของวิธีการพยาบาลดังกล่าวพบว่า การสนับสนุนด้านจิตใจและการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมสามารถลดการคลอดก่อนกำหนดในสตรีมีครรภ์กลุ่มเสี่ยงได้ การใช้เทคนิคผ่อนคลายสามารถยืดระยะเวลาของการตั้งครรภ์ในสตรีมีครรภ์ที่ได้รับการวินิจฉัยว่า มีการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้ และโปรแกรมป้องกันการคลอดก่อนกำหนดสามารถลด การคลอดก่อนกำหนดและการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้

ผลการทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบครั้งนี้ให้ข้อเสนอแนะว่าพยาบาลสามารถเลือกใช้วิธีการพยาบาลเพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนดได้หลากหลายวิธี พยาบาลควรสนับสนุน การดูแลด้านจิตใจ การใช้เทคนิคผ่อนคลาย และควรจัดให้มีโปรแกรมการป้องกันการคลอด ก่อนกำหนด ข้อจำกัดของงานวิจัยที่พบซึ่งควรมีการศึกษาวิจัยต่อไป เช่น ควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และควรมีการศึกษาซ้ำในการทดสอบประสิทธิผลของวิธีการพยาบาลแต่ละแบบ ด้วย

Thesis Title

Systematic Review on Nursing Interventions
to Prevent Preterm Birth

Author

Miss Amornlerd Thailamtong

Degree

Master of Nursing Science (Nursing Care of Women)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Tiamsorn Tongswas   Chairperson

Assistant Professor Puntawee Chuekao   Member

Abstract

Preterm birth is an important public health problem especially in developing countries. It is a common cause of neonatal low birth weight and perinatal death. It often leads to chronic illness, and physical and/or neurological disabilities. Therefore, nurses should be aware of the importance of preterm birth prevention.

This systematic review aimed to summarize and determine the best available evidences related to nursing interventions regarding prevention of preterm birth. The specific questions addressed in this review included types of nursing interventions and the effects on preterm birth, preterm labor, and prolongation of pregnancy. The search strategy aimed to find both published and unpublished studies in Thai and published studies in English. Manual and electronic searches from libraries were conducted through available databases and limited to 1985 through 2004. Eighteen randomized controlled trials and one quasi-experimental study regarding the effects of nursing interventions on preterm birth were appraised and included. The instrument consisted of the Research Screening Form that was contributed by researcher and the Critical Appraisal Form and the Data Extraction Form that was proposed by the Joanna Briggs Institute. Data extraction was cross-checked by the reviewer and Thesis Advisory Committee. Data were

analyzed by using the Review Manager Version 4.2 program proposed by the Cochrane Collaboration, and by narrative summarization.

The results of this systematic review revealed two categories of nursing interventions. These included single technique intervention and combined techniques intervention. Under the single technique interventions were relaxation technique, and social support which including telephone calls, home visits, psychological support, and seeking family caregivers. Combined technique intervention composed of preterm birth prevention program, and antenatal care program. Regarding the effectiveness of the nursing intervention, the results showed that psychological support and overall social support could reduce preterm birth among women at risk. Among the diagnosed women at risk of preterm labor, relaxation technique could increase the prolongation of pregnancy. The preterm birth prevention program could reduce preterm birth and preterm labor.

This systematic review recommends that nurses consider several interventions to prevent preterm birth among risk women. Nurses should enhance psychological support and relaxation, and also conduct preterm prevention program. Limitations of the studies are recommended for further research such as the larger sample size and replication of the study for each nursing intervention effectiveness.